

hvorved han fuldstændig unddrager sig Pligten til at aflægge Ed. Dernæst ville alle de, der af andre Grunde ere udmeldte af Folkekirken, komme til at nyde godt af denne Regel, selv om det kan være, at de alligevel tro paa Eden og ville frygte for at aflægge en falsk Ed. Der bliver derfor, synes det mig, ved Flertallets Ændringsforslag en Række, og maaske en meget stor Række, af Tilfælde, hvor man kommer til uheldige Konsekvenser, medens man ved Lovforslaget har søgt at undgaa disse Vanskeligheder derved, at kun den bliver fri, der en rum Tid i Forvejen, og forud for at han fik at vide, at han skulde være Vidne, har afgivet behørig Erklæring om, at Aflæggelse af Ed strider mod hans Overbevisning om det rigtige. Derfor vil jeg meget henstille til det høje Ting at lade ogsaa dette Punkt blive beroende ved Folketingets Affattelse, en Affattelse, som der næppe kan gøres meget store principielle Indvendinger imod, og som det først lykkedes at opnaa efter meget store og meget vanskelige Forhandlinger.

For saa vidt man bliver staaende ved Folketingets Affattelse, vil jeg endda nogenlunde kunne slutte mig til Ændringsforslaget Nr. 115, at man til Skønsmænd kun maa tage Folk, som ere i Stand til at aflægge Ed. Ganske vist vil Forslaget vel ikke være ubetinget nødvendigt, allerede af den Grund at Udmeldelsen af Skønsmænd beror paa Retten, paa Dommeren, og man vel kan antage, at Dommeren kun vil tage en Mand, der ikke vil aflægge Ed, til Skønsmænd, naar det enten er en Mand, om hvis fuldkomne Sandfærdighed Dommeren er urokkelig forvissat, eller det er et Tilfælde, hvor den paagældende Mand er den eneste, der er i Stand til at afgive Skøn i Sagen.

Ændringsforslaget Nr. 120 om Parters Afhøring er et Forslag, hvis Tanke jeg naturligvis fuldt ud kan tiltræde. Det følger af sig selv, at naar man vil ind paa, hvad der sikkert er rigtigt, at Parterne skulde møde i Retten og give deres Forklaringer om Sagens Enkeltheder, saa vil det ikke kunne gaa an at give dem Berettigelse til, under Paaberaabelse af, at de kunne risikere at tabe Sagen, at nægte at afgive Forklaring. Men jeg tror dog heller ikke, at Lovforslagets Regel har været saaledes tænkt. I Lovforslaget hedder det udtrykkeligt, der hvor Reglerne for Vidnernes Nægtelsesret overføres paa Parterne, at de overføres paa Parterne med de fornødne Lempelser, og det turde dog være i første Række en fornøden Lempelse, at

Parterne ikke skulde kunne nægte at svare paa det, som angik selve Sagen. Men hvis man mener, at det er nødvendigt at faa dette slaaet udtrykkelig fast i Lovforslaget, er det naturligvis noget, jeg ikke kan have nogen som helst Indvending imod; men det forekommer mig dog, at man gaar noget for vidt, naar man vil udelukke fra de Tilfælde, hvor Parterne kunne undslaa sig, baade § 268 og § 269. Thi i disse Paragraffer findes der jo omhandlet en hel Del af, hvad Vidnerne ikke ere pligtige at tale om, og selv om Parterne af Hensyn til sig selv kunde være forpligtede til at udtale sig derom, vil det dog kunne blive til Skade for Trediemand, hvis man uden videre vil paalægge Parterne at forklare angaaende disse Punkter, hvor Vidnerne ere fritagne for at afgive Forklaring. — Jeg er enig med det ærede Mindretal i, at man bør have en Straf for urigtig Forklaring af en Part. Hvorvidt Straffen bør være akkurat den samme som for urigtig Forklaring af et Vidne, faar staa hen, men det forekommer mig, at man ikke vil kunne lade sig nøje med, at Parten jo rammes af processuelle Følger af den urigtige Forklaring, thi dette gælder dog kun i de Tilfælde, hvor det under selve Sagens Behandling inden dens Paadømmelse, i alt Fald inden dens endelige Paadømmelse, kommer frem, at Parten har forklaret urigtigt; i alle de Tilfælde — som mulig ville blive de fleste — hvor det først, efter at Sagen er endelig paadømt, kommer frem, at Parten har forklaret urigtigt, har løjet for at vende Sagen, vil der jo ikke komme nogen som helst processuel Følge for ham af hans Usandfærdighed.

Til nogle af den ærede Ordfører udtalte Ændringsforslag, 130, 131, 133, 134 og 136, skal jeg tillade mig at udtale, som jeg allerede før har sagt — jeg kan ikke sige, om jeg har nævnt det i dette Ting, men jeg har i alt Fald udtalt det under disse Forhandlinger — at det synes mig, at Kravet om Adskillelsen af den dømmende Myndighed og Forvaltningen ikke behøver at gaa videre end til, at det bliver overladt fuldt og udelukkende til Domstolene at afsige Dommene i alle de Sager, der komme frem for Domstolene, men at man paa ingen Maade behøver at gaa dertil at give Domstolene nogen Ret, langt mindre nogen Eneret, til selv at bestemme, hvilke Sager der maa komme frem for Domstolene. Jeg tænker derved navnlig paa Oprejsningsbevillinger, paa Spørgsmaal om Sagers Foretagelse paa ny for Højesteret